

USTAWA

z dnia 24 kwietnia 1997 r.

o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, badania zwierząt rzeźnych i mięsa oraz organizację, zasady i tryb działania Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) zwierzęta — zwierzęta gospodarskie, zwierzęta domowe i udomowione, zwierzęta laboratoryjne, zwierzęta łowne i inne wolno żyjące zwierzęta, znajdujące się w parkach zwierzęcych, w ogrodach zoologicznych, cyrkach i w obrocie,
- 2) zwierzęta rzeźne — bydło, świnie, owce, kozy, zwierzęta jednokopytne, drób, króliki i nutrie,
- 3) choroby zakaźne — wywołane przez chorobotwórcze czynniki biologiczne choroby zwierząt, które ze

względu na charakter, sposób powstawania i szerzenia się stanowią zagrożenie dla zdrowia zwierząt lub ludzi,

- 4) zwierzę chore — zwierzę, u którego organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej stwierdził chorobę zakaźną lub inną chorobę mającą wpływ na ocenę przydatności mięsa do spożycia,
- 5) zwierzę podejrzane o zakażenie — zwierzę, u którego występują objawy wskazujące na chorobę zakaźną, lub zwierzę bez objawów takiej choroby, które mogło się zetknąć ze zwierzętami chorymi, albo zwierzę będące nosicielem zarazka lub podejrzane o takie nosicielstwo,
- 6) niejadalne surowce zwierzęce — nie przeznaczone do spożycia przez ludzi produkty w stanie naturalnym pochodzące ze zwierząt lub od zwierząt inne niż materiał biologiczny, pasze i surowce paszowe,

- 7) materiał biologiczny — nasienie, komórki jajowe, zarodki, jaja zapłodnione i ikra,
- 8) ubój — oszłomienie i zabicie zwierzęcia rzeźnego poprzez wykrwawienie w celu uzyskania mięsa do spożycia,
- 9) ubój z konieczności — ubój zwierzęcia rzeźnego w następstwie wypadku lub nagłego zagrożenia jego życia, nie związany z chorobą zakaźną,
- 10) ubój sanitarny — ubój zwierzęcia chorego na chorobę zakaźną lub podejrzanego o zakażenie,
- 11) mięso — części jadalne zwierząt rzeźnych, zwierząt łownych, a także ryb, mięczaków i skorupiaków,
- 12) zwłoki zwierzęce — zwierzęta padłe lub zabite nie w celu spożycia przez ludzi,
- 13) zwalczanie — zgłaszanie, zapobieganie, wykrywanie i likwidowanie chorób zakaźnych zwierząt,
- 14) rzeźnia — zakład, w którym dokonuje się uboju zwierząt i obróbki poubojowej w celu uzyskania mięsa do spożycia przez ludzi,
- 15) kwarantanna — odosobnienie zwierząt, ich obserwacja i badanie w celu wykluczenia możliwości przeniesienia się choroby zakaźnej na inne zwierzęta,
- 16) towary — zwierzęta, mięso, środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego, materiał biologiczny, niejadalne surowce zwierzęce, pasze, surowce paszowe.

Art. 3. 1. Obowiązkowi zwalczania podlegają choroby zakaźne zwierząt wyszczególnione w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może określić, w drodze rozporządzenia, inne choroby zakaźne zwierząt nie wymienione w załączniku, o którym mowa w ust. 1, podlegające zwalczaniu na obszarze całego kraju lub jego części.

Art. 4. Do postępowania w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Rozdział 2

Zapobieganie chorobom zakaźnym zwierząt

Art. 5. 1. Podmioty zajmujące się:

- 1) zarobkowym przewozem zwierząt, niejadalnych surowców zwierzęcych i ich skupem,
- 2) organizowaniem lub urządzaniem targów, spędów i wystaw zwierząt,
- 3) produkcją lub przechowywaniem środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego,
- 4) zarobkowym wytwarzaniem, przetwarzaniem, obrotem lub składowaniem niejadalnych surowców zwierzęcych, pasz oraz dodatków do pasz,
- 5) pozyskiwaniem, konserwacją, obróbką, przechowywaniem, wprowadzaniem do obrotu lub wykorzystywaniem materiału biologicznego,

- 6) prowadzeniem punktów kopulacyjnych,
 - 7) wylęgiem drobiu i narybku,
 - 8) prowadzeniem schronisk dla zwierząt,
 - 9) zbieraniem, przetwarzaniem, grzebaniem lub spalaniem zwłok zwierzęcych i ich części oraz odpadów poubojowych,
 - 10) hodowlą zwierząt laboratoryjnych,
 - 11) lecznictwem zwierząt
- są obowiązane zgłosić właściwemu rejonowemu lekarzowi weterynarii zamiar rozpoczęcia działalności w terminie co najmniej 7 dni przed jej rozpoczęciem i zaprzestanie działalności w terminie 7 dni od jej zaprzestania.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, obowiązane są zawiadomić właściwego rejonowego lekarza weterynarii o czasie i miejscu organizowania lub urządzania targów, spędów i wystaw oraz załadunku i wyładunku zwierząt.

3. Prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1, jest dozwolone po zapewnieniu warunków lokalizacyjnych, technicznych, sanitarnych, technologicznych i organizacyjnych zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym lub epidemicznym i zapewniających właściwą jakość zdrowotną środków żywności pochodzenia zwierzęcego oraz jakość materiału biologicznego, zwanych dalej „warunkami weterynaryjnymi”.

4. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki weterynaryjne wymagane przy prowadzeniu poszczególnych rodzajów działalności wymienionych w ust. 1 pkt 1—9.

Art. 6. 1. W razie stwierdzenia, że działalność, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1—10, jest prowadzona niezgodnie z warunkami weterynaryjnymi, rejonowy lekarz weterynarii może wydać decyzję nakazującą usunięcie uchybień lub wstrzymującą prowadzenie działalności do czasu usunięcia uchybień.

2. W razie stwierdzenia, że prowadzenie działalności, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 11, stwarza zagrożenie epizootyczne lub epidemiczne, rejonowy lekarz weterynarii nakazuje niezwłoczne usunięcie uchybień, zawiadamiając o tym właściwą okręgową izbę lekarsko-weterynaryjną.

Art. 7. 1. Bydło, owce, kozy i świnie mogą być wprowadzone do obrotu, jeżeli są zaopatrzone w świadectwo miejsca pochodzenia i oznakowane, a konie zaopatrzone w świadectwo miejsca pochodzenia lub inny dokument identyfikacyjny.

2. Zwierzęta wymienione w ust. 1 oraz inne zwierzęta przeznaczone do obrotu i wywozu poza granice województwa — powinny być zaopatrzone w świadectwo zdrowia. Przesyłki drobiu do uboju powinny być zaopatrzone w świadectwo zdrowia bez względu na terytorialne usytuowanie rzeźni.

3. Świadectwa miejsca pochodzenia wydaje wójt (burmistrz, prezydent miasta), który może upoważnić

softysów lub inne osoby do wykonywania tych czynności oraz do znakowania zwierząt.

4. Koszty znakowania zwierząt i wystawiania świadectw miejsca pochodzenia ponoszą właściciele zwierząt.

5. Wysokość opłat za znakowanie zwierząt i wystawianie świadectw miejsca pochodzenia określa rada gminy w drodze uchwały.

6. Świadectwa zdrowia wystawia rejonowy lekarz weterynarii na każdą przewożoną partię zwierząt oddzielnie lub na poszczególne zwierzęta, po uprzednim ich zbadaniu w miejscu załadowania.

7. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) sposób oraz wymagane kwalifikacje do znakowania zwierząt, wzory znaków identyfikacyjnych, wzór świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt,
- 2) wzór świadectwa zdrowia zwierząt.

8. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić obowiązek znakowania zwierząt innych gatunków oraz zaopatrywania w świadectwo miejsca pochodzenia i świadectwo zdrowia, jeżeli zwierzęta te będą wywożone poza granice województwa.

Art. 8. 1. Psy w wieku powyżej dwóch miesięcy żyjące na obszarze całego kraju oraz lisy wolno żyjące na obszarach określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej podlegają obowiązkowemu ochronnemu szczepieniu przeciwko wściekliznie.

2. Posiadacze psów obowiązani są doprowadzać psy na smyczy do wyznaczonych przez rejonowego lekarza weterynarii punktów szczepień:

- 1) w terminie dwóch miesięcy od dnia ukończenia przez psa wieku dwóch miesięcy lub
- 2) w terminie określonym przez lekarza weterynarii podczas poprzedniego szczepienia.

3. Psy poddane szczepieniu podlegają wpisowi do rejestru. Po przeprowadzeniu szczepienia posiadaczowi psa wydaje się zaświadczenie, a informacje o dokonaniu tej czynności zamieszcza się w rejestrze psów zaszczepionych przeciwko wściekliznie.

4. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi:
 - a) szczegółowe zasady przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, a w szczególności obszary, o których mowa w ust. 1, rodzaj szczepionki i sposób jej podania,
 - b) szczegółowe zasady prowadzenia rejestru i wzór zaświadczenia, o których mowa w ust. 3,
- 2) może wprowadzić obowiązek ochronnego szczepienia kotów przeciwko wściekliznie.

Art. 9. 1. Zwłoki zwierzęce i ich części, jeżeli nie zachodzi podejrzenie o chorobę zakaźną, należy niezwłocznie dostarczyć podmiotom zajmującym się zbieraniem lub przetwarzaniem zwłok zwierzęcych albo na grzebowisko lub w wyznaczone miejsce spalania zwłok zwierzęcych.

2. Obowiązek określony w ust. 1 ciąży na posiadaczu zwłok zwierzęcych, a jeżeli posiadacza takiego nie można ustalić — na jednostce organizacyjnej utworzonej w tym celu lub upoważnionej przez gminę.

3. Tworzenie i utrzymywanie grzebowisk i miejsc spalania zwłok zwierzęcych i ich części określają przepisy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.

4. Koszty budowy grzebowisk i miejsc spalania zwłok zwierzęcych są refundowane gminie ze środków budżetu państwa.

Rozdział 3

Zapobieganie przenoszeniu z zagranicy i za granicę chorób zakaźnych zwierząt

Art. 10. Zabrania się:

- 1) przywozu z zagranicy lub przewozu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwierząt chorych, podejrzanych o zakażenie, zwłok zwierzęcych i ich części oraz innych rzeczy, które mogą przenosić chorobę zakaźną,
- 2) przywozu z zagranicy mięsa mechanicznie odkostnionego, mięsa niezdatnego lub o ograniczonej przydatności do spożycia,
- 3) przywozu z zagranicy mięsa przez inne przejścia graniczne niż określone w trybie przewidzianym w art. 14 ust. 6.

Art. 11. 1. Zwierzęta mogą być przywożone z zagranicy, jeżeli:

- 1) są zaopatrzone w świadectwa zdrowia wystawione w języku polskim i kraju ich pochodzenia oraz w języku angielskim przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii państwa, z którego pochodzą, oraz w świadectwo transportowe,
- 2) w dniu wystawienia świadectwa zdrowia pochodzą z państw wpisanych do rejestru prowadzonego przez Głównego Lekarza Weterynarii,
- 3) importer uzyska decyzję rejonowego lekarza weterynarii o ustaleniu miejsca kwarantanny albo uboju zwierząt,
- 4) kopie świadectw zdrowia zwierząt będą dostarczone przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii kraju wywozu właściwemu polskiemu granicznemu lekarzowi weterynarii oraz Głównemu Lekarzowi Weterynarii, nie później niż na 48 godzin przed przywozem.

2. Mięso, środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego i materiał biologiczny mogą być przywożone z zagranicy, jeżeli:

- 1) są zaopatrzone w świadectwo zdrowia wystawione w języku polskim i kraju pochodzenia towaru oraz

w języku angielskim przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii państwa, z którego pochodzą,

- 2) w dniu wystawienia świadectwa zdrowia pochodzą z zakładów wpisanych do rejestru prowadzonego przez Głównego Lekarza Weterynarii oraz z państw wpisanych do rejestru, o którym mowa w ust. 1 pkt 2,
- 3) importer uzyska decyzję rejonowego lekarza weterynarii o ustaleniu ich miejsca składowania,
- 4) kopie świadectw zdrowia mięsa chłodzonego i mrożonego będą dostarczone właściwemu polskiemu granicznemu lekarzowi weterynarii oraz Głównemu Lekarzowi Weterynarii nie później niż na 48 godzin przed przywozem.

3. Niejadalne surowce zwierzęce, pasze i surowce paszowe mogą być przywożone z zagranicy, jeżeli:

- 1) są zaopatrzone w świadectwo zdrowia wystawione w języku polskim i kraju pochodzenia towaru oraz w języku angielskim przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii państwa, z którego pochodzą,
- 2) w dniu wystawienia świadectwa zdrowia pochodzą z państw wpisanych do rejestru, o którym mowa w ust. 1 pkt 2,
- 3) importer uzyska decyzję rejonowego lekarza weterynarii o ustaleniu ich miejsca składowania.

4. Przywóz z zagranicy towarów pochodzących z państw i zakładów nie wpisanych do rejestrów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2, wymaga zezwolenia Głównego Lekarza Weterynarii. Zezwolenie określa szczegółowe wymagania, jakim powinno odpowiadać świadectwo zdrowia, w które towar ma być zaopatrzony, oraz w zależności od rodzaju towaru inne wymagania, o których mowa w ust. 1—3, po spełnieniu których towar może być przywieziony.

5. Główny Lekarz Weterynarii ogłasza w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej:

- 1) rejestry państw i zakładów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2,
- 2) wzory świadectw zdrowia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1, oraz wzór świadectwa transportowego.

Art. 12. 1. Towary mogą być przewożone przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zostały spełnione warunki:

- 1) o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 2 pkt 1 i 2 i ust. 3 pkt 1 i 2, lub
- 2) określone w zezwoleniu wydanym przez Głównego Lekarza Weterynarii.

2. Główny Lekarz Weterynarii może uzależnić wydanie zezwolenia na przewóz towarów, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, od dostarczenia przez przewoźnika deklaracji przyjęcia towarów przez kraj tranzytowy sąsiadujący z Rzeczpospolitą Polską.

Art. 13. Towary przewożone nie mogą być na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyładowywane lub przeładowywane bez zgody właściwego rejonowego lekarza weterynarii.

Art. 14. 1. Towary przywożone z zagranicy oraz przewożone przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają weterynaryjnej kontroli granicznej.

2. Weterynaryjna kontrola graniczna obejmuje:

- 1) sprawdzenie, czy nie zostały naruszone przepisy art. 10,
- 2) sprawdzenie dokumentów, o których mowa w art. 11 i 12, wymaganych przy przywozie lub przewozie towaru,
- 3) oględziny towaru, a w razie potrzeby jego badanie.

3. Graniczny lekarz weterynarii dokonuje w świadectwie zdrowia wpisu o przeprowadzeniu i wyniku kontroli.

4. Graniczny lekarz weterynarii zakazuje przywozu z zagranicy lub przewozu towarów przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo nakazuje zabicie lub ubój sanitarny zwierząt, zniszczenie towarów lub innych rzeczy, jeżeli kontrola wykaże, że:

- 1) towary nie spełniają warunków określonych w art. 11 i 12,
- 2) zostały naruszone przepisy art. 10, a w szczególności, jeżeli przywożone lub przewożone:
 - a) zwierzęta są chore lub podejrzane o zakażenie,
 - b) mięso jest niezdatne lub o ograniczonej przydatności do spożycia,
 - c) towary i inne rzeczy przenoszą lub mogą przenosić chorobę zakaźną.

5. W razie potrzeby graniczny lekarz weterynarii może:

- 1) zastosować środki przewidziane w art. 22 pkt 1, 3—5, 9, 12 i 13,
- 2) nakazać przeprowadzenie uboju z konieczności zwierząt, które ze względu na stan zdrowia nie nadają się do dalszego transportu, a w szczególności zwierząt, które doznały urazów lub zranień.

6. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Transportu i Gospodarki Morskiej określi, w drodze rozporządzenia, przejścia graniczne, na których będzie dokonywana weterynaryjna kontrola graniczna.

7. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej ogłosi w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wykaz towarów podlegających weterynaryjnej kontroli granicznej.

Art. 15. 1. Towary przywiezione z zagranicy podlegają badaniom w wyznaczonych miejscach, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3, ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 3, a zwierzęta przeznaczone do chowu lub hodowli podlegają kwarantannie.

2. Uboju zwierząt rzeźnych dokonuje się nie później niż w ciągu 72 godzin po przekroczeniu granicy.

3. W zależności od wyników badań, o których mowa w ust. 1, rejonowy lekarz weterynarii wydaje decyzję:

- 1) o dopuszczeniu towaru do obrotu w kraju,
- 2) nakazującą wywóz towaru za granicę,
- 3) nakazującą zniszczenie towaru,
- 4) nakazującą zabicie zwierzęcia lub ubój sanitarny w wyznaczonej rzeźni.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do towarów zaopatrzonych w polskie świadectwo zdrowia wywiezionych za granicę i stamtąd cofniętych do kraju.

5. Towary przywiezione z zagranicy mogą być zwolnione od kwarantanny i badań, o których mowa w ust. 1, jeżeli umowy międzynarodowe przewidują, na zasadach wzajemności, uproszczony tok postępowania w nadzorze weterynaryjnym nad towarami w obrocie z zagranicą.

Art. 16. W razie uzasadnionego niebezpieczeństwa przeniesienia z zagranicy choroby zakaźnej określonej w art. 3 lub innej choroby zwierząt stanowiącej szczególne zagrożenie dla zdrowia i życia zwierząt lub ludzi Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakazać przywozu do kraju i przewozu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów oraz innych rzeczy mogących przenosić chorobę zakaźną,
- 2) określić postępowanie organu weterynaryjnej kontroli granicznej w stosunku do osób przybywających z zagranicy oraz ich rzeczy.

Art. 17. 1. Główny Lekarz Weterynarii prowadzi rejestr krajowych zakładów produkujących i przetwarzających mięso, środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego, niejadalne surowce zwierzęce oraz produkujących materiał biologiczny, spełniających warunki weterynaryjne i sanitarne, określone przez właściwe władze weterynaryjne poszczególnych państw, do których jest przeznaczony towar.

2. Wpis zakładów do rejestru, o którym mowa w ust. 1, następuje na wniosek właściciela zakładu, po uzyskaniu pozytywnej opinii wojewódzkiego lekarza weterynarii oraz po akceptacji zakładu przez właściwe władze weterynaryjne państwa, do którego mają być eksportowane towary, jeżeli taka akceptacja jest wymagana.

3. Nadzór nad przestrzeganiem przez producenta warunków, o których mowa w ust. 1, sprawuje rejonowy lekarz weterynarii, który wydaje świadectwa zdrowia potwierdzające, że przeznaczone do wywozu za granicę towary odpowiadają tym warunkom.

Art. 18. 1. Weterynaryjna kontrola graniczna przy wywozie towarów za granicę obejmuje sprawdzenie dokumentów wymaganych przez władze weterynaryjne państwa, do którego towar jest wywożony, oględziny towaru, a w razie potrzeby jego badanie.

2. Przy przeprowadzaniu kontroli, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 14 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Zgłaszanie, wykrywanie i likwidowanie chorób zakaźnych zwierząt

Art. 19. 1. W razie podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej u zwierzęcia jego posiadacz jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego, nie później niż w ciągu 24 godzin, zawiadomienia o tym właściwego miejscowo organu Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej lub wójta (burmistrza, prezydenta) albo najbliższego zakładu leczniczego dla zwierząt,
- 2) pozostawienia zwierząt w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innych zwierząt,
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się zwierzęta podejrzane o zakażenie lub zwtoki zwierzęce,
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i sprzedaży mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, niejadalnych surowców zwierzęcych, zwtok zwierzęcych, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu, w którym wystąpiła choroba,
- 5) udostępnienia zwierząt i zwtok zwierzęcych do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy wykonywaniu badań i zabiegów,
- 6) udzielania organom Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w imieniu tych organów wyjaśnień i podawania informacji, które mogą mieć znaczenie do wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ciąży również na osobach mających styczność ze zwierzętami w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub zawodowych. Obowiązkiem lekarza weterynarii jest ponadto poinformowanie posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w ust. 1 i nadzorowanie ich wykonania do czasu przybycia rejonowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej.

3. Wójt (burmistrz, prezydent) lub zakład leczniczy dla zwierząt niezwłocznie informuje organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

4. Rejonowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ust. 2 i 3, podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby zakaźnej. W razie uzasadnionego podejrzenia choroby zakaźnej lub jej stwierdzenia rejonowy lekarz weterynarii stosuje odpowiednio środki przewidziane w art. 22.

Art. 20. 1. Lekarze weterynarii leczący zwierzęta obowiązani są do prowadzenia dokumentacji z pełnionych czynności i stosowanych środków leczniczych.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób prowadzenia dokumentacji.

Art. 21. Główny Lekarz Weterynarii określa sposób postępowania terenowych organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej, wskazując, które ze środków przewidzianych w ustawie stosuje się do zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

Art. 22. W celu wykrywania i likwidowania chorób zakaźnych zwierząt rejonowy lekarz weterynarii może:

- 1) nakazać odosobnienie, strzeżenie lub obserwację zwierząt chorych albo podejrzanych o zakażenie,
- 2) zakazać wydawania świadectw miejsca pochodzenia zwierząt,
- 3) skierować do uboju sanitarnego albo nakazać zabicie zwierząt chorych lub podejrzanych o zakażenie,
- 4) nakazać oczyszczenie i odkażenie pomieszczeń, odkażenie, zniszczenie lub usunięcie w sposób wykluczający niebezpieczeństwo szerzenia choroby zakaźnej: paszy, surowców paszowych, ściółki, nawozu, narzędzi i innych przedmiotów, z którymi stykały się zwierzęta chore lub podejrzane o zakażenie,
- 5) zakazać osobom, które były lub mogły być w styczności ze zwierzętami chorymi na chorobę zakaźną lub podejrzany o zakażenie, czasowego opuszczenia miejsca wystąpienia choroby zakaźnej,
- 6) nakazać odkażanie odzieży i rzeczy osób, które były lub mogły być w styczności ze zwierzętami chorymi lub podejrzany o zakażenie,
- 7) zakazać wstępu określonym osobom do miejsc przebywania zwierząt,
- 8) zakazać karmienia zwierząt określonymi paszami lub pojenia z określonych zbiorników i ujęć wody,
- 9) wyznaczyć określone miejsca, w których obowiązuje zakaz wprowadzania, przeprowadzania i wyprawiania zwierząt lub sprowadzania i wywożenia mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowców zwierzęcych, zwłok zwierzęcych, pasz i surowców paszowych,
- 10) nakazać badanie oraz przeprowadzenie sekcji zwłok zwierzęcych,
- 11) nakazać leczenie i inne zabiegi na zwierzętach,
- 12) zakazać używania zwierząt w celu rozmnażania lub nakazać ich trzebieenie,
- 13) określać sposób postępowania ze zwierzętami chorymi albo podejrzany o zakażenie, zwłokami zwierzęcymi, mięsem, środkami spożywczymi pochodzenia zwierzęcego i niejadalnymi surowcami zwierzęcymi oraz paszami i surowcami paszowymi zakażonymi lub podejrzany o zakażenie,
- 14) nakazać podmiotom zajmującym się ubojem zwierząt przeprowadzenie uboju sanitarnego za zwrotem kosztów związanych z tym ubojem,
- 15) nakazać na określonym obszarze odstrzał sanitarny zwierząt.

Art. 23. 1. Na obszarach, na których występuje choroba zakaźna lub bezpośrednio zagrożenie jej wystąpienia, wojewoda, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, w drodze rozporządzenia, może:

- 1) wprowadzić czasowe ograniczenia w ruchu osobowym,
- 2) czasowo zakazać organizowania widowisk, zgromadzeń, pochodów lub nakazać czasowe zamknięcie zakładów pracy,
- 3) czasowo zakazać organizowania spędów, targów, wystaw zwierząt, polowań i odłowów zwierząt łownych,
- 4) ograniczyć albo zakazać obrotu towarami, zwłokami zwierzęcymi, surowcami i produktami rolnymi oraz innymi przedmiotami, które mogą spowodować szerzenie się choroby zakaźnej,
- 5) określić obszary, na których występuje choroba zakaźna lub zagrożenie wystąpieniem choroby zakaźnej, oraz sposób ich oznaczenia,
- 6) nakazać przegląd zwierząt, oczyszczanie, odkażanie, deratyzację i dezynfekcję miejsc przebywania zwierząt lub miejsc przechowywania i przerobu zwłok zwierzęcych, mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowców zwierzęcych, surowców paszowych i pasz, a także oczyszczanie i odkażanie środków transportu,
- 7) wyznaczać określone obszary, na których obowiązuje zakaz wprowadzania, przeprowadzania i wyprawiania towarów, zwłok zwierzęcych, surowców i produktów rolnych oraz innych przedmiotów, które mogą spowodować szerzenie się choroby zakaźnej.

2. Rozporządzenie wojewody, wydane w związku z wystąpieniem choroby zakaźnej zwierząt lub bezpośrednio zagrożeniem jej wystąpienia, wchodzi w życie z dniem podania do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, a następnie jest ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Art. 24. 1. W razie wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt lub bezpośredniego zagrożenia jej wystąpienia na terenie całego kraju lub jego części, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może zarządzić środki przewidziane w art. 23 ust. 1, a ponadto nakazać przeprowadzenie powszechnych badań, szczepień, leczenia i innych zabiegów na zwierzętach wrażliwych na chorobę zakaźną.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, określi zasady wprowadzania czasowych zakazów opuszczenia miejsca wystąpienia choroby zakaźnej, o których mowa w art. 22 pkt 5, oraz czasowych ograniczeń w ruchu osobowym, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1.

Art. 25. 1. Za konie, bydło, świnie, owce i kozy zabite z nakazu organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej lub skierowane do uboju sanitarnego albo za wymienione zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy — przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

2. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o kwotę otrzymaną ze sprzedaży mięsa i niejadalnych surowców zwierzęcych uzyskanych ze zwierząt poddanych ubojowi sanitarnemu lub ze sprzedaży zwłok zwierzęcych albo ich części.

3. Wartość rynkową zwierząt określa się na podstawie średniej z trzech kwot oszacowania przyjętych przez właściwego rejonowego lekarza weterynarii oraz dwóch rzeczoznawców wyznaczonych przez wójta (burmistrza, prezydenta).

4. Odszkodowanie nie przysługuje:

- 1) jeżeli posiadacz zwierzęcia nie zastosował się do przepisów art. 19 ust. 1 oraz obowiązków nałożonych na podstawie art. 22—24,
- 2) jeżeli posiadacz wprowadził do swojego gospodarstwa zwierzę, o którym wiedział, że jest chore lub podejrzane o zakażenie, albo zwierzę bez świadectwa miejsca pochodzenia i nie oznakowane lub bez świadectwa zdrowia, jeżeli takie warunki były wymagane na podstawie art. 7,
- 3) za zwierzęta:
 - a) stanowiące własność podmiotów prowadzących działalność w zakresie:
 - handlu zwierzętami, mięsem, środkami spożywczymi pochodzenia zwierzęcego, niejadalnymi surowcami zwierzęcymi, paszami i surowcami paszowymi,
 - uboju zwierząt i przetwarzania mięsa,
 - skupu i przetwarzania zwłok zwierzęcych i niejadalnych surowców zwierzęcych,
 - transportu zwierząt, mięsa, zwłok zwierzęcych i niejadalnych surowców zwierzęcych,
 - b) sprowadzone z zagranicy z naruszeniem art. 10 i 11 i 14—16.

5. Decyzję w sprawie odszkodowania wydaje rejonowy lekarz weterynarii. Decyzja o przyznaniu odszkodowania jest ostateczna. Posiadacz zwierzęcia niezadowolony z wysokości przyznanego odszkodowania może, w terminie miesiąca od daty doręczenia decyzji w tej sprawie, wnieść powództwo do sądu rejonowego.

6. Osobom, którym nie przysługuje odszkodowanie, a które przyczyniły się do szybkiej likwidacji choroby zakaźnej, Główny Lekarz Weterynarii, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, może przyznać nagrodę.

7. Wyplacone odszkodowania, o których mowa w ust. 1, nie podlegają zajęciu na pokrycie należności publicznych, jeżeli zostaną wykorzystane na odtworzenie wcześniej posiadanego stanu zwierząt.

8. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacje i zasady wynagradzania oraz szczegółowe zasady oszacowywania zwierząt.

Rozdział 5

Badanie zwierząt rzeźnych i mięsa

Art. 26. 1. Badanie zwierząt rzeźnych i mięsa należy do rejonowego lekarza weterynarii.

2. Rejonowy lekarz weterynarii organizuje i nadzoruje badanie zwierząt rzeźnych i mięsa oraz ustala rzeźniane i terenowe obwody badania, wyznacza dla nich lekarzy weterynarii i inne osoby uprawnione do przeprowadzania badań.

Art. 27. 1. Ubój zwierząt rzeźnych, których mięso ma być wprowadzone do obrotu, wykonywany jest wyłącznie w rzeźni.

2. Do uboju w rzeźni mogą być dopuszczone zwierzęta rzeźne zaopatrzone w świadectwa miejsca pochodzenia i oznakowane, a drób rzeźny wyłącznie w świadectwo zdrowia, o których mowa w art. 7.

Art. 28. 1. Obowiązkiem badania się objęte:

- 1) przed ubojem — zwierzęta rzeźne, których mięso ma być wprowadzone do obrotu,
- 2) po uboju — mięso i narządy wewnętrzne zwierząt rzeźnych, z wyjątkiem nie przeznaczonych do obrotu mięsa królików i drobiu,
- 3) po odstrzeleniu — mięso i narządy wewnętrzne dzików oraz przeznaczone do obrotu mięso innych zwierząt łownych.

2. Nie podlegają badaniu przed ubojem zwierzęta poddawane ubojowi z konieczności.

3. W zależności od wyniku badania zwierzęcia przed ubojem, może być wydane:

- 1) zezwolenie na ubój,
- 2) zezwolenie na ubój z zachowaniem określonych warunków,
- 3) zakaz uboju.

4. Po uboju wszystkie części zwierzęcia powinny pozostać w miejscu uboju do czasu zbadania mięsa.

Art. 29. 1. W zależności od wyniku badania mięsa rozróżnia się i odpowiednio znakuje:

- 1) mięso zdatne do spożycia,
- 2) mięso o ograniczonej przydatności do spożycia,
- 3) mięso niezdatne do spożycia.

2. Mięso pozyskane ze zwierzęcia, którego uboju dokonano poza rzeźnią, uznane za:

- 1) zdatne do spożycia,
- 2) o ograniczonej przydatności do spożycia, z wyjątkiem mięsa, którego ocena wynika ze stwierdzenia podczas badania poubojowego zmian wskazujących na chorobę zakaźną lub jej podejrzenie

— podlega dodatkowemu znakowaniu. Mięso takie może być użyte wyłącznie na własne potrzeby posiadacza zwierzęcia i nie może być wprowadzone do obrotu.

3. Mięso przeznaczone do spożycia może być wprowadzone do obrotu po zaopatrzeniu w świadectwo przydatności do spożycia, wystawione przez rejonowego lekarza weterynarii.

4. Lekarz weterynarii, który dokonał badania mięsa, określa sposób wykorzystania mięsa o ograniczonej przydatności do spożycia lub niezdatnego do spożycia albo nakazuje zniszczenie mięsa niezdatnego do spożycia.

Art. 30. 1. Rejonowy lekarz weterynarii na wniosek posiadacza mięsa, złożony w ciągu 24 godzin po dokonaniu badania i oceny, może zmienić tę ocenę po przeprowadzeniu ponownego badania.

2. Wniosek o zmianę oceny mięsa, o którym mowa w ust. 1, składany jest lekarzowi weterynarii, który dokonał badania.

3. Koszty ponownego badania, o którym mowa w ust. 1, łącznie z kosztami dojazdu ponosi posiadacz, jeżeli wynik badania potwierdzi uprzednio wydaną ocenę mięsa.

Art. 31. 1. Podmioty zajmujące się ubojem zwierząt rzeźnych, rozbiorem i przetwórstwem mięsa, skupem i przetwórstwem mięsa zwierząt łownych oraz składowaniem mięsa i jego przetworów są obowiązane:

- 1) zgłosić właściwemu rejonowemu lekarzowi weterynarii zamiar rozpoczęcia działalności co najmniej na 7 dni przed jej rozpoczęciem i zaprzestanie działalności w terminie 7 dni od jej zaprzestania,
- 2) zapewnić warunki weterynaryjne.

2. W razie stwierdzenia, że działalność, o której mowa w ust. 1, prowadzona jest niezgodnie z warunkami weterynaryjnymi, rejonowy lekarz weterynarii wydaje decyzję nakazującą usunięcie uchybień albo wstrzymuje prowadzenie działalności do czasu usunięcia uchybień.

Art. 32. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób badania zwierząt rzeźnych, badania, oceny i znakowania mięsa, wykorzystania mięsa o ograniczonej przydatności do spożycia, mięsa niezdatnego do spożycia oraz prowadzenia dokumentacji z tym związanej,
- 2) szczegółowe warunki weterynaryjne wymagane przy prowadzeniu poszczególnych rodzajów działalności wymienionych w art. 31 ust. 1.

Art. 33. Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, w drodze rozporządzenia, ustali wykaz rzeźni obowiązanych do skupu i przeprowadzania uboju zwierząt wymagających uboju z konieczności.

Rozdział 6

Państwowa Inspekcja Weterynaryjna

Art. 34. 1. Tworzy się Państwową Inspekcję Weterynaryjną.

2. Państwową Inspekcją Weterynaryjną kieruje Główny Lekarz Weterynarii.

3. Głównego Lekarza Weterynarii powołuje i odwołuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 35. Do zadań Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej należy zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, badanie zwierząt rzeźnych i mięsa oraz wykonywanie innych zadań wynikających z odrębnych przepisów, a w szczególności wykonywanie nadzoru nad:

- 1) jakością zdrowotną środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w tym nad warunkami sanitarnymi ich pozyskiwania, produkcji i przechowywania,
- 2) jakością zdrowotną niektórych środków żywienia zwierząt,
- 3) obrotem środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi przeznaczonymi wyłącznie dla zwierząt,
- 4) zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz nad jakością materiału biologicznego.

Art. 36. 1. Organami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej są Główny Lekarz Weterynarii oraz wojewódzcy, rejonowi i graniczni lekarze weterynarii.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, siedziby i terytorialny zakres działania rejonowych i granicznych lekarzy weterynarii.

3. Funkcję organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej mogą pełnić wyłącznie osoby będące lekarzami weterynarii, posiadające prawo wykonywania zawodu.

Art. 37. 1. Wojewódzkiego lekarza weterynarii powołuje i odwołuje wojewoda w porozumieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii.

2. Rejonowego i granicznego lekarza weterynarii powołuje i odwołuje wojewoda na wniosek właściwego wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Art. 38. 1. Wojewódzki lekarz weterynarii wykonuje swoje zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektoratu weterynarii.

2. Wojewódzki inspektorat weterynarii działa na zasadach określonych w Prawie budżetowym dla państwowych jednostek budżetowych.

3. Rejonowy i graniczny lekarz weterynarii wykonuje swoje zadania przy pomocy rejonowego i granicznego inspektoratu weterynarii, które są oddziałami wojewódzkiego inspektoratu weterynarii.

4. Szczegółową organizację Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej określa statut nadany przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 39. Od decyzji wydanych w pierwszej instancji przez:

- 1) rejonowego lub granicznego lekarza weterynarii — służy odwołanie do wojewódzkiego lekarza weterynarii,
- 2) wojewódzkiego lekarza weterynarii — służy odwołanie do Głównego Lekarza Weterynarii.

Art. 40. Organy Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań są obowiązane współpracować z właściwymi organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organami samorządu terytorialnego.

Art. 41. 1. Pracownicy Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej oraz osoby wyznaczone na podstawie art. 44, w zakresie wykonywania zadań określonych w ustawie, mają prawo:

- 1) wstępu do:
 - a) wszelkich miejsc przebywania zwierząt,
 - b) rzeźni i miejsc badania mięsa,
 - c) miejsc, w których prowadzona jest działalność określona w art. 5 ust. 1 i art. 31 ust. 1,
 - d) wszelkich środków transportu używanych do przewozu zwierząt, mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowców zwierzęcych, materiału biologicznego, pasz i surowców paszowych oraz obiektów, w których znajdują się te środki transportu,
- 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji,
- 3) żądania okazywania i udostępniania dokumentów,
- 4) pobierania nieodpłatnie próbek do badań.

2. Pracownicy Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej oraz osoby wyznaczone na podstawie art. 44, w zakresie wykonywania zadań określonych w ustawie, podlegają szczególnej ochronie prawnej, przewidzianej w odrębnych przepisach dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 42. 1. Tworzy się Radę Sanitarno-Epizootiologiczną, zwaną dalej „Radą”, jako organ doradczo-opiniotwórczy Głównego Lekarza Weterynarii.

2. Kadencja Rady trwa 4 lata.

3. Członków Rady powołuje i odwołuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

4. Członkowie Rady wybierają spośród siebie przewodniczącego i sekretarza.

5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu, zatwierdzonego przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

6. Członkom Rady przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania oraz diety na zasadach stosowanych przy podróżach służbowych na obszarze kraju.

7. Koszty obsługi Rady pokrywa Główny Lekarz Weterynarii.

Art. 43. 1. Dla oceny stanu epizootycznego na terytorium kraju lub jego części oraz oceny jakości zdrowotnej środków spożywczych pochodzenia zwierzęce-

go organy Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzają badania kontrolne występowania zakażeń zwierząt oraz pozostałości chemicznych, biologicznych, leków i skażeń promieniotwórczych w tkankach zwierząt, mięsie, środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowcach zwierzęcych.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia:

- 1) określi rodzaj prób, zakres badań i sposób prowadzenia dokumentacji,
- 2) może zakazać, na obszarach objętych badaniami kontrolnymi, przeprowadzania ochronnych szczepień zwierząt przeciwko określonym chorobom zakaźnym.

Art. 44. 1. Organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej może:

- 1) wyznaczać lekarzy weterynarii do wykonywania niektórych czynności, w tym:
 - a) ochronnych szczepień i badań rozpoznawczych,
 - b) nadzoru nad spędami i innymi miejscami gromadzenia zwierząt,
 - c) badania zwierząt w obrocie i wystawiania świadectw zdrowia,
 - d) badania zwierząt rzeźnych i mięsa oraz wystawiania świadectw przydatności mięsa do spożycia,
- 2) w razie zagrożenia epizootycznego lub epidemicznego nakazywać lekarzom weterynarii wykonywanie czynności koniecznych do likwidacji zagrożenia,
- 3) wyznaczać inne osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do wykonywania niektórych czynności pomocniczych.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej określa rodzaj i zakres czynności do wykonania.

3. Wyznaczanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, może nastąpić po zawarciu umowy, określającej w szczególności sposób, zakres i miejsce wykonywania czynności, wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie oraz termin płatności.

4. Wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1, nie stanowi zatrudnienia na podstawie stosunku pracy.

5. Pracownicy inspektoratów weterynarii oraz lekarze weterynarii i inne osoby wyznaczone do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, są obowiązani przy wykonywaniu czynności posiadać upoważnienie i nosić na widocznym miejscu odznakę identyfikacyjną, których wzory określi Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

6. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, określi szczegółowe kryteria obowiązujące przy wyznaczaniu i uchylaniu wyznaczenia, o którym mowa w ust. 1.

7. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi kwalifikacje osób wykonujących badanie zwierząt rzeźnych i mięsa.

8. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Finansów i po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej szczegółowe zasady wynagradzania za wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 45. 1. Inspektoraty weterynarii w celu realizacji zobowiązań wynikających z umów, o których mowa w art. 44 ust. 3, mogą tworzyć środki specjalne o nazwie „inspekcja higieny mięsa i zwierząt w obrocie”.

2. Źródłem dochodów środka specjalnego wymienionego w ust. 1 są opłaty za czynności, o których mowa w art. 49 ust. 1, wykonywane przez osoby nie będące pracownikami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej.

3. Z opłat gromadzonych na środku specjalnym pokrywane są wydatki na realizację wynagrodzeń osób wymienionych w ust. 2 oraz koszty wykonywania zadań określonych w art. 44.

Art. 46. Rejonowy lekarz weterynarii:

- 1) ustala dla każdej rzeźni niezbędną liczbę lekarzy weterynarii upoważnionych do badania zwierząt rzeźnych i mięsa, ich zastępców oraz personelu pomocniczego, zawiadamiając o tym zarząd rzeźni,
- 2) podaje do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, nazwiska lekarzy weterynarii upoważnionych do badania zwierząt rzeźnych i mięsa poza rzeźniami, ich siedziby oraz obszar działania.

Art. 47. Podmioty zajmujące się działalnością, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2—4 i w art. 31 ust. 1, zarządzające obiektami, w których konieczne jest stałe wykonywanie obowiązków przez pracowników inspektoratów weterynarii lub inne osoby działające w imieniu organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej, są obowiązane do nieodpłatnego:

- 1) udostępniania odpowiednich pomieszczeń biurowych, laboratoryjnych, socjalnych i magazynowych,
- 2) odpowiedniego zabezpieczenia i wyposażenia stanowisk pracy.

Art. 48. 1. Stwierdzenie choroby zakaźnej u zwierzęcia, wydanie oceny mięsa, oceny zdrowotnej jakości środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, niejadalnych surowców zwierzęcych, materiału biologicznego, pasz i surowców paszowych może być poprzedzone przeprowadzeniem laboratoryjnych badań rozpoznawczych. Badania te obejmują również monitorowanie czynników biologicznych i chemicznych szkodliwych dla ludzi i zwierząt, o których mowa w art. 43.

2. Badania laboratoryjne, o których mowa w ust. 1, przeprowadzają zakłady higieny weterynaryjnej i inne

laboratoria wchodzące w skład wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

3. Państwowy Instytut Weterynaryjny sprawuje nadzór nad jakością badań wykonywanych w zakładach higieny weterynaryjnej i innych laboratoriach, o których mowa w ust. 2, oraz przeprowadza badania laboratoryjne niezbędne do rozpatrzenia odwołania od decyzji organu Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej.

4. W uzasadnionych przypadkach badania laboratoryjne, o których mowa w ust. 1, mogą być przeprowadzone na zlecenie właściwego organu Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej przez inne uprawnione laboratoria.

Art. 49. 1. Za badania oraz inne czynności wykonywane przez Państwową Inspekcję Weterynaryjną pobiera się opłaty, z zastrzeżeniem ust. 2:

- 1) za badanie wraz z wystawieniem wymaganych świadectw zdrowia lub orzeczeń:
 - a) zwierząt — przeznaczonych do obrotu krajowego lub na eksport oraz przywiezionych z zagranicy,
 - b) środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, niejadalnych surowców zwierzęcych, pasz i surowców paszowych oraz materiału biologicznego, w trakcie produkcji i przechowywania, przeznaczonych do obrotu krajowego lub na eksport albo przywiezionych z zagranicy,
- 2) za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa wraz z wystawieniem wymaganych świadectw przydatności do spożycia,
- 3) za ustalanie miejsc kwarantanny albo uboju zwierząt lub miejsc składowania innych towarów sprowadzanych z zagranicy,
- 4) za szczepienia ochronne zwierząt,
- 5) za czynności weterynaryjnej kontroli granicznej,
- 6) za badania związane ze sprawowaniem nadzoru w zakresie wymienionym w ust. 2 pkt 3, jeżeli w wyniku badań stwierdzono naruszenie wymagań weterynaryjnych, sanitarnych, zdrowotnych lub jakościowych,
- 7) za wystawianie zezwoleń weterynaryjnych na przewóz lub przewóz towarów,
- 8) za wpis do rejestru zakładów spełniających warunki weterynaryjne wymagane przy eksporcie towarów.

2. Nie pobiera się opłat:

- 1) za badanie, szczepienie, leczenie, zabiegi dezynfekcyjne oraz inne czynności związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt:
 - a) wymienionych w pkt 1—15 załącznika do ustawy, z wyjątkiem ochronnego szczepienia przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu,
 - b) wymienionych w pkt 18, 22, 23 i 37 załącznika do ustawy, z wyjątkiem zwalczania brucelozы owiec oraz ochronnego szczepienia psów i kotów przeciwko wściekliznie,
- 2) za badania kontrolne oraz inne czynności z tym związane w zakresie występowania zakażeń zwi-

rząt i pozostałości chemicznych, biologicznych, leków oraz skażeń promieniotwórczych w tkankach zwierząt, mięsie, środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowcach zwierzęcych, wykonywane według programu określonego przez Głównego Lekarza Weterynarii,

3) za badania oraz inne czynności związane ze sprawowaniem nadzoru nad:

- a) przestrzeganiem warunków weterynaryjnych,
- b) przestrzeganiem warunków sanitarnych pozyskiwania, produkcji i przechowywania środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego,
- c) obrotem środkami farmaceutycznymi i artykułami medycznymi przeznaczonymi wyłącznie dla zwierząt,
- d) jakością zdrowotną środków żywienia zwierząt — jeżeli w wyniku badań nie stwierdzono naruszeń wymagań weterynaryjnych, sanitarnych, zdrowotnych lub jakościowych.

3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej ustali, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za wykonywane czynności określone w ust. 1.

4. Do opłat za usługi świadczone przez inspektory weterynarii, inne niż wymienione w ust. 1 i 2 pkt 3, stosuje się ceny umowne.

5. Do należności pieniężnych z tytułu opłat, o których mowa w ust. 1 i 3, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz przepisy o umarzaniu należności państwowych.

Art. 50. 1. Na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej zadania określone w art. 35 dla organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej wykonują, wyznaczone w tym celu przez Ministra Obrony Narodowej, wojskowe organy weterynaryjne.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, zasady współdziałania organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej z wojskowymi organami weterynaryjnymi.

Rozdział 7

Przepisy karne

Art. 51. 1. Kto:

- 1) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń wydanych w celu zwalczania choroby zakaźnej, określonych w art. 22 pkt 1—4, 9, 10, 13, 14, art. 23 ust. 1 i art. 24,
- 2) prowadząc działalność w dziedzinach wymienionych w art. 5 ust. 1 oraz art. 31 ust. 1, nie zapewnia wymaganych warunków weterynaryjnych powodując przez to zagrożenie epizootyczne lub epidemiczne, niewłaściwą jakością zdrowotną środków żywności pochodzenia zwierzęcego albo niewłaściwą jakością materiału biologicznego,

3) sprowadza z zagranicy towary wbrew przepisom art. 10 lub 11 albo bez przeprowadzenia weterynaryjnej kontroli granicznej,

4) po sprowadzeniu z zagranicy zwierząt przeznaczonych do chowu lub hodowli uchyla się od przeprowadzenia ich kwarantanny i badań,

5) po sprowadzeniu z zagranicy towarów uchyla się od przeprowadzenia badań towarów albo wprowadza do obrotu towary bez badań lub nie stosuje się do nakazów rejonowego lekarza weterynarii po przeprowadzeniu tych badań określonych w art. 15 ust. 1, 3 i 4

— podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Kto:

1) uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie obowiązków przez organy Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej lub osoby działające w ich imieniu,

2) uchyla się od obowiązku ochronnego szczepienia zwierząt przeciwko wściekliźnie, określonego w art. 8,

3) nie dostarcza niezwłocznie posiadanych zwłok zwierzęcych bądź ich części do wyznaczonych miejsc ich przetwarzania lub zbierania albo spalania lub grzebania, określonych w art. 9,

4) wprowadza do obrotu zwierzęta nie znakowane i bez świadectw miejsca pochodzenia albo wymaganych świadectw zdrowia stosownie do przepisów art. 7 lub art. 27 ust. 2,

5) nie zawiadamia w wymaganym terminie organu Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej o zamiarze rozpoczęcia działalności w dziedzinach wymienionych w art. 5 ust. 1 lub w art. 31 ust. 1 albo jej zaprzestaniu,

6) po sprowadzeniu z zagranicy zwierząt rzeźnych nie poddaje ich ubojowi w oznaczonym czasie i miejscu, określonych w art. 11 ust. 1 pkt 3 i w art. 15 ust. 2,

7) uchyla się od obowiązków nałożonych na podstawie art. 16 pkt 1,

8) nie dopełnia obowiązków określonych w art. 19,

9) nie stosuje się do nakazu wydanego na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2,

10) nie będąc do tego uprawniony w trybie przepisów art. 44 ust. 1 wykonuje czynności zastrzeżone dla organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej

— podlega karze grzywny.

3. W razie popełnienia wykroczeń określonych w ust. 1 pkt 2—4 i ust. 2 pkt 8, można orzec przepadek towaru, chociażby nie stanowił własności sprawcy wykroczenia.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 52. W ustawie z dnia 13 lipca 1939 r. o nadzorze nad niektórymi środkami żywienia zwierząt (Dz. U.

Nr 63, poz. 419 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) w art. 7 w ust. 1 wyrazy „rejonowych organów rządowej administracji ogólnej” zastępuje się wyrazami „rejonowych lekarzy weterynarii”.

Art. 53. W ustawie z dnia 13 listopada 1963 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 50, poz. 279, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. 11,
- 2) w art. 12 skreśla się ust. 2,
- 3) w art. 14:
 - a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „albo wybicia zwierząt”,
 - b) skreśla się ust. 2.

Art. 54. W ustawie z dnia 25 listopada 1970 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz. U. Nr 29, poz. 245, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1985 r. Nr 12, poz. 49, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1992 r. Nr 33, poz. 144 i Nr 91, poz. 456 oraz z 1997 r. Nr 43, poz. 272) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w odpowiednim przypadku i liczbie wyrazy „organ służby weterynaryjnej nadzorowany przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej” zastępuje się odpowiednio wyrazami „organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej”,
- 2) w art. 23 wyraz „zakładów” zastępuje się wyrazem „inspektoratów”.

Art. 55. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. — Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 114, z 1981 r. Nr 24, poz. 124, z 1982 r. Nr 16, poz. 125, z 1983 r. Nr 6, poz. 35 i Nr 44, poz. 203, z 1984 r. Nr 54, poz. 275, z 1985 r. Nr 14, poz. 60 i Nr 23, poz. 100, z 1986 r. Nr 39, poz. 193, z 1988 r. Nr 20, poz. 135 i Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 180, z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 72, poz. 422 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 75, poz. 332 i Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1995 r. Nr 6, poz. 29 i Nr 60, poz. 310 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349) art. 118 otrzymuje brzmienie:

„Art. 118. § 1. Kto:

- 1) dokonuje uboju zwierzęcia bez wymaganego zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi w tym zezwoleniu,
 - 2) usuwa części zwierzęcia przed wykonaniem wymaganego badania po uboju,
 - 3) nie poddaje mięsa badaniu, jeżeli takie badanie jest wymagane
- podlega karze grzywny.

§ 2. Kto wprowadza do obrotu mięso:

- 1) bez wymaganego oznakowania i świadectwa,
 - 2) o ograniczonej przydatności do spożycia lub niezdatne do spożycia, wbrew określonemu sposobowi jego wykorzystania
- podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 i 2, można orzec przepadek mięsa, chociażby nie stanowiło własności sprawcy wykroczenia.”

Art. 56. W ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. Nr 12, poz. 49, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1991 r. Nr 7, poz. 25, z 1992 r. Nr 33, poz. 144, z 1995 r. Nr 130, poz. 629 i z 1996 r. Nr 106, poz. 496) w art. 17 wyrazy „organy służby weterynaryjnej nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej” zastępuje się wyrazami „organy Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej”.

Art. 57. W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149, Nr 34, poz. 198 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 31, poz. 128, Nr 41, poz. 179, Nr 73, poz. 321, Nr 105, poz. 452, Nr 106, poz. 457 i Nr 107, poz. 460, z 1993 r. Nr 28, poz. 127, Nr 47, poz. 212 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 27, poz. 96 i Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 60, poz. 310, Nr 85, poz. 426, Nr 90, poz. 446, Nr 141, poz. 700, Nr 147, poz. 713, z 1996 r. Nr 41, poz. 177 i Nr 45, poz. 199 oraz z 1997 r. Nr 9, poz. 44, Nr 23, poz. 117, Nr 43, poz. 272 i Nr 54, poz. 348) w art. 3 w ust. 1 po wyrazie „sanitarnych,” dodaje się wyraz „weterynaryjnych,”.

Art. 58. W ustawie z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 1991 r. Nr 8, poz. 27 i z 1995 r. Nr 120, poz. 576) art. 68 otrzymuje brzmienie:

„Art. 68. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, jakie czynności o charakterze pomocniczym z zakresu zadań lekarza weterynarii, o których mowa w art. 1 ust. 1, mogą być wykonywane pod nadzorem lekarza weterynarii przez osoby nie posiadające tytułu lekarza weterynarii oraz określi kwalifikacje tych osób.

2. Osoby wymienione w ust. 1, które na podstawie dotychczasowych przepisów nabyły uprawnienia do wykonywania czynności weterynaryjnych samodzielnie lub pod nadzorem lekarza weterynarii i do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 60, poz. 369) prowadziły zarejestrowaną działalność gospodarczą w tej dziedzinie, zachowują dotychczasowe uprawnienia.”

Art. 59. W ustawie z dnia 10 października 1991 r. o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i nadzorze farmaceutycznym (Dz. U. Nr 105, poz. 452, z 1993 r. Nr 16, poz. 68 i Nr 47, poz. 211, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 152 i Nr 43, poz. 272) w art. 58 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W stosunku do środków farmaceutycznych i materiałów medycznych przeznaczonych wyłącznie dla zwierząt nadzór nad obrotem sprawuje Mini-

ster Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz wojewódzcy lekarze weterynarii. Przepisy art. 59—65 stosuje się odpowiednio. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej szczegółowe zasady i sposób sprawowania nadzoru przez wojewódzkich lekarzy weterynarii oraz wymagane kwalifikacje osób pełniących funkcje kontrolne.”

Art. 60. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. — Prawo łowieckie (Dz. U. Nr 147, poz. 713 i z 1997 r. Nr 14, poz. 72) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. Dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich oraz właściciele, posiadacze i zarządcy gruntów są obowiązani zawiadomić właściwy organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej lub urząd gminy albo najbliższy zakład leczniczy dla zwierząt o dostrzeżonych objawach chorób zwierząt żyjących wolno.”

Art. 61. W ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 2 po pkt 7 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 8 i 9 w brzmieniu:

„8) zapewniają budowę, utrzymanie i eksploatację, własnych lub wspólnych z innymi gminami, grzebowisk oraz miejsc spalania zwłok zwierzęcych i ich części,

9) znakują obszary dotknięte lub zagrożone chorobą zakaźną zwierząt.”;

2) w art. 7 w ust. 1 po wyrazie „zwierząt” dodaje się wyrazy „a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części”.

Art. 62. Postępowanie w sprawach uregulowanych ustawą, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego dnia nie zakończone ostateczną decyzją, będzie toczyć się według przepisów niniejszej ustawy.

Art. 63. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po upływie trzech lat od wejścia w życie usta-

wy określi, w drodze rozporządzenia, jednolity dla całego kraju system rejestracji i identyfikacji zwierząt, zastępujący świadectwa miejsca pochodzenia, o których mowa w art. 7.

Art. 64. Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) mienie Skarbu Państwa będące w zarządzie wojewódzkich zakładów weterynarii — przechodzi w zarząd wojewódzkich inspektoratów weterynarii,
- 2) pracownicy wojewódzkich zakładów weterynarii — stają się pracownikami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej.

Art. 65. 1. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. Nr 77, poz. 673 i Nr 114, poz. 975, z 1928 r. Nr 26, poz. 229, z 1932 r. Nr 26, poz. 229, Nr 60, poz. 573 i Nr 67, poz. 622, z 1934 r. Nr 110, poz. 976, z 1938 r. Nr 27, poz. 245, z 1948 r. Nr 49, poz. 373, z 1951 r. Nr 1, poz. 4 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198),
- 2) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. z 1933 r. Nr 60, poz. 454, z 1934 r. Nr 110, poz. 976, z 1938 r. Nr 18, poz. 132, z 1969 r. Nr 13, poz. 95, z 1971 r. Nr 12, poz. 115 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198),
- 3) ustawa z dnia 17 kwietnia 1936 r. o uboju zwierząt gospodarskich w rzeźniach (Dz. U. Nr 29, poz. 237).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres roku od dnia jej wejścia w życie, zachowują moc obowiązującą dotychczasowe przepisy wykonawcze, jeżeli nie są sprzeczne z ustawą.

Art. 66. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

Załącznik do ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. (poz. 369)

WYKAZ CHOROÓB ZAKAŻNYCH ZWIERZĄT PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

- 1) pryszczycyca [Foot and mouth disease],
- 2) pęcherzykowe zapalenie jamy ustnej [Vesicular stomatitis],
- 3) choroba pęcherzykowa świń [Swine vesicular disease],
- 4) pomór bydła [Rinderpest],
- 5) pomór małych przeżuwaczy [Peste des petits ruminants],
- 6) zaraza płucna bydła [Contagious bovine pleuropneumonia],
- 7) guzowata choroba skóry bydła [Lumpy skin disease],
- 8) gorączka doliny Rift [Rift valley fever],
- 9) choroba niebieskiego języka [Bluetongue],
- 10) ospa owiec i kóz [Sheep pox and goat pox],
- 11) afrykański pomór koni [African horse sickness],
- 12) afrykański pomór świń [African swine fever],
- 13) pomór świń [Hog cholera],
- 14) influenza drobiu o wysokiej zaraźliwości d. pomór drobiu [Highly pathogenic avian influenza d. Fowl plague],
- 15) rzekomy pomór drobiu [Newcastle disease],
- 16) wąglik [Anthrax],

- 17) gorączka Q [Q fever],
- 18) wścieklizna [Rabies],
- 19) paratuberkuloza [Paratuberculosis],
- 20) listerioza [Listeriosis],
- 21) toksoplazmoza [Toxoplasmosis],
- 22) gruźlica bydła [Bovine tuberculosis],
- 23) enzoootyczna białaczka bydła [Enzootic bovine leucosis],
- 24) gąbczasta encefalopatia bydła [Bovine spongiform encephalopathy],
- 25) posocznica krwotoczna bydła [Haemorrhagic septicaemia of cattle],
- 26) zakaźne zapalenie nosa i tchawicy/otręt bydła [Infectious bovine rhinotracheitis/Infectious pustular vulvovaginitis],
- 27) choroba mętwikowa bydła [Bovine genital campylobacteriosis],
- 28) zaraza rzęsistkowa bydła [Trichomoniasis],
- 29) gruczolakowatość płuc u owiec [Sheep pulmonary adenomatosis],
- 30) trzęsawka owiec [Scrapie],
- 31) choroba Maedi/Visna owiec [Maedi/Visna disease],
- 32) zapalenie stawów i mózgu u kóz [Caprine arthritis/encephalitis],
- 33) włośnica [Trichinosis],
- 34) enterowirusowe zapalenie mózgu i rdzenia u świń d. choroba cieszyńska i talfańska [Enterovirus encephalomyelitis],
- 35) wirusowe zapalenie żołądka i jelit u świń [Transmissible gastroenteritis],
- 36) choroba Aujeszkyego u świń [Aujeszky's disease],
- 37) bruceloza bydła (B. abortus), owiec (B. ovis), kóz i owiec (B. melitensis), świń (B. suis, B. abortus) [Bovine brucellosis (B. abortus), caprine/ovine brucellosis (B. melitensis), porcine brucellosis (B. suis, B. abortus)],
- 38) leptospiroza bydła i świń [Leptospirosis of cattles and pigs],
- 39) salmonelozy bydła, świń i drobiu [Salmonellosis of cattles, pigs and poultry],
- 40) zakaźne zapalenie macicy u klaczy [Contagious equine metritis],
- 41) zaraza stadnicza [Dourine],
- 42) niedokrwistość zakaźna koni [Equine infectious anaemia],
- 43) grypa koni [Equine influenza],
- 44) nosacizna [Glanders],
- 45) wirusowe zapalenie tętnic koni [Equine viral arteritis],
- 46) wirusowe ronienie u klaczy (EHV I) [Equine rhinopneumonitis EHV — 1],
- 47) wirusowe zapalenie mózgu i rdzenia koni [Equine encephalomyelitis],
- 48) żoły [Strangles],
- 49) myksomatoza królików [Myxomatosis],
- 50) tularemia [Tularaemia],
- 51) wirusowa krwiotoczna choroba królików [Viral haemorrhagic disease of rabbits],
- 52) chlamydioza ptaków [Avian chlamydiosis],
- 53) zakaźne zapalenie oskrzeli u kur [Avian infectious bronchitis],
- 54) zakaźne zapalenie torby Fabrycjusza (choroba Gumboro) [Infectious bursal disease (Gumboro disease)],
- 55) choroba Mareka [Marek's disease],
- 56) wiosenna wiremia u karpi [Spring viraemia of carp],
- 57) wirusowa posocznica krwiotoczna ryb łososiowatych [Viral haemorrhagic septicaemia],
- 58) zakaźna martwica układu krwiotwórczego ryb łososiowatych [Infectious haematopoietic necrosis],
- 59) bakteryjna choroba nerek ryb łososiowatych [Renibacteriosis],
- 60) zgnilec amerykański [American foul brood],
- 61) zgnilec europejski [European foul brood].